

վարժական ուսմունքները սորված է իւր ծնունդեան քաղաքն ու ի Գլուխ: Փիլիսոփայութիւնն ու աստուածաբանութիւնն աւարտած է Գարլսպուրկի կղերանոցը: Ասոր վրայ տարիի մը չափ հայերէն լեզուին եւ արարողութեան մէջ վարժելու համար Վիեննա կենտրոն ետեւ՝ ձեռնարկուեցաւ Միլիթարեանց Աբբասյան Գեր. Այստեղեան Արտ. արքեպիսկոպոսէն [1887 Ա. Գ. 28 ին]: Ձեռնարկութիւնն ընդունելէն ետեւ իր ծննդեան քաղաքը դարձաւ, ուր օգնական քահանայ եւ կրօնագիտութեան ուսուցիչ է:

14. Մարտին Գաբուրեան չայաքաղաք ծնած եւ հոս տարրական ու վարժական ուսմունքներն աւարտելէն ետեւ՝ Գարլսպուրկ անցնելով՝ եպիսկոպոսական կղերանոցը սորված է փիլիսոփայութիւն եւ աստուածաբանութիւն: Պահանջուած տարիքը չունենալով՝ դեռ քահանայական կարգն ընդունած չէ: Ուսուցիչ է տարրական դպրոցաց մէջ:

ՅՈՎՃ. ԱՆԾԾԻ

ԱՐԺՈՒՆԻ ԽՈՐՀՐԳԱՆ ՓՐՈՓ. ՊԵՐՈՓ. Ի

Վ իննայի համալսարանն այս օրերս մեծ կողուստ ունեցաւ յանձին քրոթ. Թէոդոր Պիլլ-րօթի հռչակաւոր բժշկապետի, որ փետր. 6 ին Ապպոսիա՝ ուր գացած էր իւր խանգարեալ առողջութիւնը դարմանելու, կաթուածահար կնիքց մահկանացուն: Փրոթ. Պիլլրօթ Վիննայի համալսարանին պաշտօնական ու հրապարակա-կան ուսուցիչն էր գործնական վերաբուժութեան ու անդամահատութեան. նախագահ էր Վիննայի վերահաս բժիշկներու հիմնարկութեան եւ անդամ Վիննայի գիտութեանց ակադեմիային քրոթ. Պիլլրօթ ծնած է 1829 ին Ապրիլ 26 ին Ռիւկէն կղզւոյ Պէրկէն քաղաքը. բժշկակա, ուսումն առած է Վրայքվալտի, Կէօգէնկի: Պերլինի եւ Վիննայի համալսարանները, 1855 ին աւրոթեակաց անուանուեցաւ Պերլինի վերաբուժային համալսարանական բժշկանոցի (Klinik). 1859 ին հրաւիրուեցաւ. Յիւրիս, ուր ստանձնեց վերաբուժութեան ուսուցչի եւ վերաբուժական բժշկանոցի վարչ. պաշտօնները, եւ 1867 ին կարգուեցաւ ուսուցիչ վերաբու-ժութեան ի Վիննա: 1870 էն մինչեւ 1871 Գերմանիայի ու Գաղղիոյ մէջ ծագած պատե-րազմին առթիւ, արդիւնաւոր գործունեութիւն օժնեցաւ Ռեյնսեան գաւառի գերմանական

անկեանոցներու մէջ: Պիլլրօթ ներկայիս ամենէն բազմահմուտ վերաբուժներէն էր, քաղաքորով վերահաս (մանաւանդ ներքին ակաւորով վա-րակած ստամոքսի ու խոշորոցի) եւ նշանաւոր մանրագլին քննիչ: Իւր պատերազմային վերա-բուժութեան մէջ ունեցած փորձառութեան համար՝ հեղինակութիւն ձանցուած էր պատե-րաբանային բժշկականութեան ծիղիւղ համար: Վախճանեալը զանազան մասնագիտական գոր-ծեր գրած է, որոնց բովանդակութիւնը մեծաւ մասամբ վերաբուժեան, վերահասութեան, կալանդման եւ պատերազմական վերաբուժու-թեան հայող նիւթեր են, եւ սոցն կարգի բժշկական ծիղերու նուիրուած պարբերական հրատարակութեանց մէջ գործունեայ մանա-կցութիւն ունեցաւ:— Մարմիր Վիննա փոխա-դրուեցաւ ուր իրեն իշխանական յուղարկաւոր-ութիւն մ'ըղաւ: Հինգ կառք բաւական չէին՝ անոր ընծայուած պատկերներ տանելու: Հազա-րաւոր ցաւակցութիւններ եղան անոր այրի-ացած կնոջը, զանազան կողերէ, փրանկիսկոս Յովսէփ Վէհ. կայսրմէ, օտար վեհապետներէ, իշխաններէ, համալսարաններէ եւն:

ԲԱՆԱՍՏԵՂԵԱԿԱՆ

ԱՆԳՐԻՔ ՀՐՈՒՍՏԸ

Չմոռն եկաւ ցուրտ սառուցիկ Դաշտէն փախան թռչունք, ծաղիկ... Ազոսալը սեւ մելամաղձիկ Գաղթեց եկաւ երամանիկ. ժառոց զագաթ տես խմորվին Կռչին, խաղան ի թն իմքին:

Վառարանն քով տաց կծկած Հարութս չեմուն մուշտակազգաց: Ժուխ ի ձեռնս սին խաղերով Մաշճ ժամը՝ խաղաղ, անխող: — Յանկաթ յեւա տեղէն ի վեր Մպաւե վայրագ միշտ անհամբեր. Դուռն զարկին, խաղեց ծառան: «Եկաւ անշուշտ Այս ինչ՝ աղան», Վրէր, անցնին թող իմ ժամը, Մինչ ոսկինքըս չին սպառնը:,,

Ծրնուրի եկաւ հրաւեր Ծւ պարմնի գեր տընաւեր: Մեր միծառուն առաւ կարդաց, Պատեց երեսն իմեղ կախարդաց: Բացաւ շուտով ստղծի քաակ Նետեց նրկու ղոնդին կըրակ:

Հազի նստաւ ի քազմոցակ
Ջարընքաւ դարձաւ զանգակ ...

Այդ մի կին չհնգ որքերով
Հունէր անուխ, կրէր մծծ սով:

Մորմորքեաւ ի տես որդւոց
Փետէր մազեր ո՛ր դառնակոծ:

Գաւարեցան ցաւէն աղիք
Արտասուքի գնան ծապալիք

Գոչեց առ Տէր ... առաւ խրախոյս
“ԸՖէնտիւն, ինչդիւմ” հաց, լոյս:

“Թոշնիկ մանրիկ յիմ պատուհան
Հացի փշրանք առատ զըտան,

Բանի մանր կան քողարկուած
Չեան սաւանին տակ քազմարկած:

Խնձը զըտնեմ ես ալ իմ մահ,
Դիմեմ անոր սրտի անվախ:

Փայտակուտէն տայ ինձ մէկ փայտ,
Հացի պատառ, հարուստն շուայտ...

Ըսաւ: — Պատիւր: Տեսաւ յանկարծ
Պերժ մեծատուն սրտով անդարձ,

Խորխտաց ի լուր աղաշանաց:
Ի զուր այրին ահա շանաց

Աննուլ մի փող կամ պարէնիկ,
Ջոր ընձ զլանար եւ վարշենիք: —

Ամօթահար մերժեց այրին,
Ոյր աղածորք քաղցէն այրն ...:

Յուսակըտուր ղոնքը զարկաւ
Աղքատը տուին հաց, պանիր, հաւ:

Սրտիւ ուրախ դարձաւ իւր տուն
Անէ՛ծ սաստիկ ըզմեծատուն:

Անցան ամիսք, գնացին դարեր
Դարձաւ անիւ, զոր վարէ Տէր:

Հիւանդութիւն, կորուստ, սուր, կրակ ...
Պերժ մեծատան ինչքեր ուր թոքաք ...

Թողունք աղքատ, ո՛ր մուրացին,
Եղան կարօտ օրան հացին:

Հարկին այն ղուռ՝ ուր խնդ՝ այրին
Անէ՛ծք կարդաց մեր հարցատին:

Մի պնժ՝ հարուստ, մերժէք այրին
Տուէք նպաստ խեղճ աղքատին:

Մինչ ղուր ուրախ աննուր ժպիտ,
Ջըլաք այրւոյն խուլ, մեծափութ:

Կնքէք, արքէք գինին անոյշ
Բայց եւ որքերն քերէք ի յուշ:

Սրտիւ զըլարի մինչ աննուր երգ,
Օրնն՝ ըզձեզ աղքատին ձնոք:

Բանկալթի, 1894. Փետր. 7:

ՄԱՆՈՒՇԱԿ

ԱՐԴԱՐԱՅԻՆ ԳԵՂԱՐՈՒՄ

ԱՐԴԱՐԱՅԻՆ ԳԵՂԱՐՈՒՄ

ԲՈԿՈՅՆ ԳՆԱԼ

Ոչակաւոր քնայր քա-

հանան իւր վերիի

ճառախօսու-

թեանց մէկուն մէջ՝

հետեւեալը կը

յանձնէ: Բոկոտն

գնալը մարմնից մե-

ծամեծ ծառայու-

թիւններ կը մա-

տուցանէ: Դախ քան զամենայն՝ մարմինը խառու-

թեանց կը վարժեցընէ: Թող այնչափ անչափ

ըլային հիւանդութիւն ունեցողները՝ բոկոտն գնա-

լուն ամբիշէ եւ զօրացուցիչ ազդեցութեանը

վկայեն: Ոչ միայն ոտուրներուն՝ այլ բովանդակ

մարմնոյն վրայ բարեբեր ազդեցութիւն մը կ'ընէ:

Գլխացաւի եւ արեան դէպ ի գլուխ համախռոտ-

թեան ժամանակ՝ բոկոտն գնալն արիւնը ոտուրները

կ'իջեցընէ, որով թեթեւութիւն կը պատճառէ:

Ցարինեով պաղ ոտուրներ ունեցողներն եւ այս

պատճառաւ արիւնը դէպ ի գլուխ համախռոտու-

ելով չարաւարտող մարդիկ բոկոտն գնալով

երկուքէն ալ ազատած են: Գլխացաւ ունեցող-

ները պէտք են՝ եթէ կարելի է, բոլոր օրը բոկոտն

գնալ: Բոկոտն գնալը փողացան ու խոյն ալ

կ'անցընէ, նոյն իսկ խօսելու ու երգելու գոր-

ծարանին վրայ լաւ կ'ազդէ: Հաստ մարդիկ

որովայնի պնդութենէն կը նեղուին: Այս պատիւն

դէմ շատ անգամ այնպիսի սաստիկ մաքրողա-

կան եւ երբեմն շատ փեսակար դեղեր կը

գործածեն, որոնցմով մարմնի գործարանները

բոլորովին կը խանգարին: Ասոր բոկոտն գնալը

մեծապէս կ'օգնէ: Սաստիկ ջերմութիւնը վար կը

քարշէ եւ ասով՝ կը զովացընէ եւ կը մեղմա-